

Seçim Değerlendirmesi

24 Haziran 2019

Seçim sonuçları ve nedenleri üzerine değerlendirmemizi paylaşmak isteriz. Öncelikle 31 Mart seçimlerinde olduğu gibi, 23 Haziran seçimlerinde de sonuçları saha çalışmalarımıza dayanarak öngörmüş olmamız sevindirici. Öte yandan seçim tahminindeki isabetten ziyade farklı seçmen gruplarındaki hareketlilik ve nedenlerine ilişkin analizlerimizin daha önemli olduğunu düşünüyoruz. Araştırmalarımızı da buna göre tasarladık. Bunları hatırlatmak gerekirse:

- 1) 31 Mart'ta temel belirleyen ekonomi oldu. Bunun yanında seçmenin belediye yönetimi bilen ve siyasette gidecek yolu olan, yıpranmamış aday beklentisini CHP karşıladı.
- 2) Bunun karşısında AK Parti'nin beka söylemi ve gerginliği hareketlendirmeye çalışan tarzı ile duygu siyasetine dayanan kampanya yapması, aday profili, adayı geri planda tutması 31 Mart sonucunu etkileyen önemli faktörler oldu.
- 3) 31 Mart'ta, İmamoğlu'na oy veren ya da Ak Parti'ye oy vermeyen küskün Ak Partilileri ya da ikna olmamış MHP'liler arasında çoğunluğu erkekler, orta yaşlılar, esnaflar ve muhafazakâr Kürt seçmenler oluşturuyordu.
- 4) 31 Mart'a kadar İmamoğlu'nun bilinirliği artmış olsa da tanınırliği artmamıştı ve muhafazakâr seçmenin CHP'ye oy vermeye eli hala gitmiyordu.
- 5) 31 Mart gecesi itibari ile sadece İstanbul değil tüm Türkiye Ekrem İmamoğlu'nu tanıdı ve sonrasında da kapsayıcı siyasetine ve özellikle israf eleştirisi temelli ekonomi duyarlılığına ikna oldu.
- 6) 31 Mart sonrası, Cumhur ittifakından İmamoğlu'na yönelen kesimlere yeni olarak kadınlar ve gençler de eklendi. Ak Parti ise 31 Mart'ta kendisine oy vermemiş semenini ikna edemedi.
- 7) 31 Mart'ta seçimi önemsememiş muhalif seçmen 23 Haziran'da sandığa neredeyse firesiz gelerek destek verdi, hatta daha önceki seçimlerde ve yıllarda sandığa gitmeyen seçmenlerden dahi oy kullananlar oldu.
- 8) Buna karşılık AK Partili veya MHP'li küskünler, az da olsa İmamoğlu'nu destekledi ya da sandığa yine gitmedi. Üstelik bu gruba, 31 Mart'ta içine sinmeyerek AK Partiye oy vermiş bir kesim daha eklendi.
- 9) 31 Mart'ta oy vermediği halde şimdi İmamoğlu'na oy veren seçmenlerin yaklaşık %25'i 1 Nisan'da, yaklaşık yarısı ise YSK'nın iptal kararı sonrasında karar verdi. Son hafta kararından emin olmayanların da dönüşümüyle fark daha da açıldı.
- 10) Seçimin en ilgi gören kesimi olan Kürt seçmenler 23 Haziran ncesi desteklerini daha da artırdı ve son günlerde de kararlılığını değiştirmede.

- 11) HDP'li seçmenlerin 31 Mart'ta sandığa gitmemiş olanlarının da büyük bir bölümü bu seçimde İmamoğlu'na oy verdi. Ak Partili Kürt seçmenin ise AK Parti'den kopuşu azalmadı, arttı.
- 12) Sonuç olarak İstanbul'da Kürt seçmenlerin %73'ü İmamoğlu'na oy verdi. Türk kökenli olanlarda da İmamoğlu'na oy verenlerin oranı %51 oldu.
- 13) Ak Parti 23 Haziran seçimlerinde önce kendi tabanının küskünlerine yöneldi. Ak Partili seçmene propaganda yaptı. Daha sonra Kürt seçmeni hedefleyen bir yönelime de girdi. Ancak her iki çaba da sonuç vermedi.
- 14) Ak Partili küskün seçiminde 3 temel başlıkta eleştirileri önce çıktı: ekonomi, adalet, demokrasi.
- 15) Ekonomik krizin gündelik hayatı daha fazla etkiler hale geldiği, ekonomi yönetiminin geçmiş güvenilir kadrolarının tasfiye edilip, yerlerine aileden birinin getirilmesi gibi eleştiriler en sık duyulanlardı.
- 16) İkinci eleştiri adalet alanında yükseldi. Ak Parti seçmenleri adalete olan güveni kaybettiğini dile getirdi. Belediye ölçeğinde ihalelerden, istihdamdan ve kent ekonomisinden pay ağının daraltıldığı, küçük bir çıkar grubunun elinde kaldığı, adil bir paylaşım olmadığı dile getiriliyor.
- 17) Özellikle yoksul seçmenler ve Kürt seçmenler belediye ve iktidar tarafından dışlandıklarını, kimliklerinden dolayı türlü adaletsizliklere maruz kaldıklarını, hizmetler dahil pek çok alana dahil olmadıklarını dile getiriyor.
- 18) Küskünlerin 3. eleştiri ise demokrasi ile ilgili oldu. Küskün seçmenler karar süreçlerine seslerinin artık ulaşmadığını, araya çok bariyer girdiğini dile getiren katılımcılık eleştirilerini yükselttiler.
- 19) Bunun yanında Ak Partinin istişare anlayışından uzaklaşması, karar mekanizmasının daralması ve farklı kimliklere kapanması ile MHP'nin milliyetçiliğinin baskın politika haline gelmesi eleştirisi en öne çıkan demokrasi eleştirileri oldu.
- 20) Küskün seçmenler, diğer seçmenlerin çoğu gibi 31 Mart gecesi CHP'nin ele geçirdiği psikolojik üstünlüğe ve 6 Mayıs kararı ile ahlaki üstünlüğün CHP'ye geçişine itibar ettiler ve bunu adil buldular.
- 21) Seçmenler hem en başarılı parti olarak CHP'yi gördüklerini hem de 31 Mart sonrası haksızlığa uğrayan ve mağdur olanın Ekrem İmamoğlu olduğunu düşündüklerini araştırma sonuçlarına yansıtılar.
- 22) Ak Parti enerjisinin çoğunu küskünleri iknaya çalışmakla geçirdi. Ancak bunun için öne çıkardığı askerlik politikası, yargı paketi, Kürdistan açılımı, af ihtimali gibi girişimler küskünleri geri getirmediği gibi yeni küskünler oluşmasına da yol açtı. Küskün seçmenin uzaklaşma sebepleri ile Ak Partinin buna verdiği karşılıkların örtüşmediği görüldü.
- 23) Ak Parti küskün seçmenlerine yönelmişken, CHP kendi geleneksel oy havuzu dışına çıkarak Kürt seçmen, liberal seçmen ve muhafazakâr seçmenleri kendi havuzunda toplamayı başardı. Demografik olarak da 6 Mayıs kararını ahlaki bulmayan genç Ak Partili seçmenin ve kadın seçmenlerin de oylarını almayı başardı.

24) Özetle her kesimden gelen oylarla, seçimin tekrarını yanlış bulan seçmenlerin tercihi sonuçları belirledi. Seçim sonuçlarının nedenleri arasında öne çıkan tespitlerimiz bunlar, bu çıktıkları ne gibi sonuçları ve etkileri olacağına yönelik analizlerimizi de ilerleyen günlerde paylaşacağız.

Toplumsal Etki Araştırmaları Merkezi (TEAM)